

In memoriam.

Frano Glavina
(1930. – 2016.)

Drago mi je što sam dobio mogućnost pisati o svojem ocu, doktoru pravne znanosti i povjesničaru, Franu Glavini jer je bio otac kakvog se samo poželjeti može, krajnje tolerantan i topao, natprosječno inteligentan, pouzdan, brižan ...

Tijekom čitavog života bio sam škrt u formalnom iskazivanju osjećanja prema njemu (ne sjećam se da sam mu ikada rekao nešto poput „tata volim te, hvala ti“), pa da barem ovim putem pokušam oblikovati koju riječ iskrenog poštovanja, zahvalnosti i ljubavi za sve ono što je pružao meni i drugima.

Koristio sam podatke iz životopisa koji se nalazi na kraju njegove doktorske disertacije. Proširio sam ih novijima, te ubacio i pokoju vlastitu riječ.

Dr. Frano Glavina rođen je u Trpnju (Pelješac) 23. studenog 1930. godine. Po ocu rođen je u stolarskoj obitelji, te je i niz godina proveo znojeći se s ocem i dundom u Glavinovoj stolarskoj radnji, ali djetinjstvo mu je bilo i prilično slatko, ne samo zbog ljepote rodnog mu Trpnja, nego i zbog majčine, brojne i u čitavoj Dalmaciji tada čuvene slastičarske obitelji Senko.

Osnovnu školu pohađao je u rodnom mjestu, a gimnaziju u Makarskoj i Pločama. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Splitu 1966. godine.

Osjećaj za pravo i pravdu iskazao je i u svojim 20-tim godina, kada je bio nogometni sudac sa licencom.

U Makarskoj je najprije obavljao pravne poslove za Energoinvest, točnije, njegovu filijalu Metalplastika, a zatim je u Domu zdravlja obavljao dužnost pomoćnika ravnatelja (1968. – 1974.).

Godine 1971. izabran je za prvog predsjednika ogranka Matice Hrvatske u Makarskoj.

U to vrijeme nije mogla proći ni jedna društveno važna manifestacija u tom gradu a da on, na neki način, ne bi bio aktivno uključen u njezino organiziranje ili sudjelovanje.

Ali nije sve bilo baš „med i mlijeko“. Sjećam se telefonskih poziva: veselo bih uzео slušalicu u ruku, a potom bi nepoznati glas zaprijetio: „Mali, ubit ćemo ti ćaću!“

Te, a i druge, pismene, prijetnje nisu ga, međutim, pokobile u nastojanju da ostvari sve ono što mu je savjest nalagala da čini.

Bio je i povjerenik Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture, član Odbora znanstvenog savjetovanja o Makarskoj, član uredništva *Pelješkog zbornika* i član izdavačkog vijeća časopisa *Dubrovački horizonti*.

Od 1. veljače 1974. zajedno s obitelji (suprugom Vjekoslavom, sinom Antom i kćeri Francicom) seli u Zagreb. Tu je gospodar Frano našao utočište sve do kraja života. Ljeta su mu, doduše, uvijek bila rezervirana za njegov voljeni Trpanj, staru očevu kuću u kojoj je i tada vrijedno pisao, družio se sa starim prijateljima, i gdje je iznenada, ali mirno, preminuo 7. kolovoza 2016., u 86. godini života.

U Zagrebu je najprije obavljao dužnost tajnika Jugoslavenskog leksikografskog zavoda. Tijekom cijelog života rado se prisjećao tih dana, odnosno zgodnih anegdota vezanih uz Miroslava Krležu (tadašnjeg ravnatelja JLZ-a), s kojim je imao lijepu relaciju.

1. studenog 1977. prešao je u Arhiv Hrvatske (današnji Hrvatski državni arhiv) gdje je tijekom 20 godina (do umirovljenja) obavljao poslove tajnika, pravnog savjetnika i v. d. ravnatelja.

Čudio sam se, kao dečkić, a i kasnije, kako je moguće da su mu ti neki papiri i pisanje zanimljiviji od izvrsnih filmova, serija, važnih utakmica i drugih zabavnih i zanimljivih sadržaja. Mislim da znam odgovor. Njegovo znanje i srčanost naprosto mu nisu dali mira. Imao je sjajno pamćenje, puno toga je znao, te je stoga bio više nego kompetentan komentirati razne sadržaje.

Svakodnevno se informirao o aktualnim društveno-političkim temama, a kada bi nešto taknulo njegov živac (kakav dobar ili, naprotiv, loš članak), satima bi strastveno pisao, i te njegove komentare, nekada pisane pod pseudonimom Pero Česvina,

rado su objavljivali *Večernji list*, *Hrvatski tjednik*, *Hrvatsko slovo*, *Glas Koncila* te drugi magazini i novine.

Njegova glavna okupacija bilo je i ostalo pisanje. U kulturno-povijesnim raspravama bavio se, u prvom redu, pelješkim, makarskim i dubrovačkim temama, ali predmet njegova interesa bio je zapravo puno širi.

Pisao je primjerice o nedužnim žrtvama komunističkog režima, o Bleiburgu, kardinalu Stepincu, o stradanjima na Daksi, ali i o povijesti vina dingač, o „kapetanu“ Draganu i o mnogo čemu još.

Iako su to obično bili dugački članci, rijetko kada bi ikoji od njih bio „rezan“. Svi su bili potkrijepljeni vjerodostojnim dokumentima za koje su tek rijetki znali da uopće postoje. Više sam puta od raznih ljudi čuo: „Gospodine Frano, Vi ste živa enciklopedija“. Osim toga, njegov stil pisanja bio je logičan, dobro obrazložen, a uz to pitak i zanimljiv.

Želio je biti koristan član društva, te je tako, između ostalog, bio i član Komisije za povijest sporta grada Zagreba, uredništva časopisa Saveza za fizičku kulturu Hrvatske *Povijest sporta*, glavni i odgovorni urednik *Biltena JLZ*, autor idejne koncepcije i kataloga izložbe *Pet stoljeća enciklopedije na tlu Jugoslavije* (1975.), suradnik *Pomorske* i *Sportske enciklopedije*, *Hrvatskog biografskog leksikona* i *Pomorskog leksikona JLZ*, autor natuknice *Arhivska građa za Pravnu enciklopediju* itd., itd.

Doktorirao je u Zagrebu 1988. obranivši disertaciju: *Krmetski odnosi na poluotoku Pelješcu pod Dubrovačkom Republikom i njihovo razrješavanje za austrijske vladavine*.

Dobar niz posljednjih godina, kao Zmaj Trpanjski, sudjelovao je u djelovanju Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“.

Koristio je Internet, neke kompjutorske programe, digitalnu foto i videokameru, nije bio tehnička *tabula rasa*, imao je neko vrijeme i automobil Ami 8 (kojeg doduše nikada nije ubacio u 4. brzinu). U sve se pomalo razumio, od mijenjanja gumica na slavini do stavljanja žičice u stare osigurače, čak i u razvijanje crno-bijelih negativa i fotografija, no ipak smatram da mu epitet „čovjek starog kova“, usprkos tomu, najviše pristaje jer je, prema karakteru, poštenju i moralu, srčanoj posvećenosti svemu čega bi se latio, sentimentima prema tradiciji, prema odgovornosti i brizi prema obitelji, više pripadao nekim prošlim, manje tehnološki razvijenim, ali zato staloženijim, duhovno plemenitijim, boljim vremenima.

Ante Glavina

Prilog za bibliografiju dr. sc. Frana Glavine¹

¹ ***Zvezdicama su označeni zbornici kod kojih nije bilo moguće ustanoviti naslov niti stranice priloga F. Glavine.

Članci i knjige

1. *Prilozi za povijest trpanjskog ribarstva*. Trpanj : Odbor za proslavu Dana ribarstva i 75. godišnjicu Tvornice sardina u Trpnju, 1966.
2. *Trpanjske crkve*. U: *Spomenica Gospe Anđela u Orebićima 1470-1970*. Omiš, 1970, str. 381-410.
3. Kulturno-politička zbivanja u Makarskoj i njenom primorju u 19. stoljeću. *Makarski zbornik* (Makarska). 1(1971), str. 425-500.
4. Streljačka četa Mihovila Pavlinovića osnovana u Podgori 1873. *Povijest sporta* (Zagreb). 2, 5(1971), str. 422-428.
5. Gradnja dvorišnog trijema Franjevačkog samostana u Makarskoj. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* (Split). 19(1972), str. 117-125.
6. Povijesni prikaz ribarstva poluotoka Pelješca. *Pelješki zbornik* (Zagreb). 1(1976), str. 93-166.
7. Ante Kalodera, Izvori za povijest otoka Korčule. Trud vrijedan pažnje (Povodom 10. sveska). *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 21-22(1979), str. 457-458 [Prikaz.]
8. Kmetški odnosi na poluotoku Pelješcu u svjetlu jedne parnice iz 1741. godine. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 21-22(1979), str. 403-421
9. Konstituiranje, prva sjednica i plan rada Arhivskog savjeta Hrvatske. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 21-22(1979), str. 439-440.
10. Povijest zdravstvene kulture Makarske i njenog Primorja. *Izdanje Historijskog arhiva u Splitu* (Split). 10(1980), str. 19-78.
11. Stjepan Bačić : in memoriam. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 25(1982), str. 118-119. [U suautorstvu s J. Butorcem.]
12. Dokazna vrijednost mikrofilma (mikrosnimanje radi supstitucije registraturne građe). *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 27(1984), str. 147-159.
13. Pelješčani u svijetu : prilog povijesti našeg iseljeništva. *Pelješki zbornik* 3(1984), str. 95-156.
14. Rad Arhivskog savjeta Hrvatske. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 27(1984), str. 251-252.
15. Oproštaj s dr. Stullijem : in memoriam. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 28(1985), str. 219-221.
16. Kmetški odnosi na poluotoku Pelješcu pod Dubrovačkom Republikom i njihovo razrješavanje za austrijske vladavine : doktorska disertacija. Zagreb, 1988.
17. *Trpanj : prošlost, sadašnjost, spomenici*. Trpanj : Turističko društvo, 1989.
18. Zar Arhiv Hrvatske doista nije oklevetan? *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 33(1989), str. 159-171.
19. Andričići, trpanjska ulica koja nestaje. *Dubrovački horizonti* (Dubrovnik). 22, 30(1990), str. 61-67.

20. *Osvrt na značaj registraturne arhivske građe koja se stvara u jedinicama lokalne samouprave i uprave*. U: *Stvaranje, izlučivanje i čuvanje registraturne arhivske građe u jedinicama lokalne samouprave i uprave : (operacionalizacija propisa)*. Zagreb : Delkredere, 1990, str. 1-8.
21. Mato Kapović (1929-1994) *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 38 (1995): 287-288. [In memoriam].
22. *Don Nedjeljko Subotić*. Glavina, F., Stojan, S. (prir.). Trpanj : Matica hrvatska, Ogranak, 1996.
23. Crtice iz povijesti hrvatske heraldike. *Grada i prilozima za povijest Dalmacije* (Split). 12(1996), str. 849-861.
24. Braća Antun i Stjepan Radić i Matica hrvatska. *Hrvatska revija* (Zagreb). 47, 2(1997), str. 303-319.
25. Dr. Josip Fulanović zaslužni starosta Hanuševe župe hrvatskoga sokola u Vinkovcima. *Povijest hrvatskog športa* (Zagreb). 28(1997), str. 115: 50-53.
26. Grb grada Makarske i Primorja. *Makarsko primorje* (Makarska). 3(1997), str. 33-42.
27. Nadbiskup Stepinac i nacionalsocijalizam u svjetlu izvješća Gestapoa. *Croatica Christiana periodica* (Zagreb). 21, 40(1997), str. 85-96.
28. ****Crveni teror u Dubrovniku : listopad 1944*. Benković, V. (ur.). Dubrovnik : Matica hrvatska, Ogranak, 1998.
29. ****Don Kažimir Ljubić : 1835. – 1897. : život i djelo*. Urlić, V. (prir.). (Makarski zbornik ; 3). Makarska : Gradski muzej : Grad Makarska, 1998.
30. Proslav. U: Štefan, Lj. *Stepinac i Židovi*. Zagreb : Croatiaprojekt, 1998.
31. Krčki biskup Ivan Šintić u Dubrovniku i na Pelješcu 1810. i 1822. godine. *Rijeka* (Rijeka). 6, 1(2001), str. 105-114.
32. Kako je 1894. u Blatu osnovana Stranka prava. *Blatski ljetopis* (Zagreb). 3(2002), str. 175-187.
33. *Neobjavljeni novinski napis Joea Matošića iz 1941. godine : (Crtica iz povijesti hrvatskog novinarstva)*. U: *Zbornik uz 70. obljetnicu života Dragutina Pavličevića*. Čizmić, I. (ur.). Zagreb : Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 2003: 358-369.
34. Gradnja staroga klaustra Franjevačkoga samostana u Makarskoj. Znanstveni skup „Franjevci i Makarska”, Makarska, 17.-20.10.2002. *Kačić* (Split). 36/38(2004/2006), str. 535-544.
35. Političko ozračje Kačićeve svečanosti u Makarskoj 1890. godine. Znanstveni skup „Franjevci i Makarska”, Makarska, 17.-20.10.2002. *Kačić* (Split). 36/38(2004/2006), str. 713-736.
36. Najnovije “znanstveno” otkriće prof. Goldsteina: Srbe Neretvane 887. godine porazili su Mlečani : slavi li naša mornarica “blesavi” datum 18. rujna 887?. *Makarsko primorje* (Makarska). 7(2005), str. 307-334.

37. *Tomislav Poglajen u svjetlu izvora nastalih radom OZNA-e, UDBA-e i SDB-a*. U: *Stjepan Tomislav Poglajen alias profesor Kolaković (1906.-1990.) : zbornik radova međunarodnoga znanstvenog simpozija održanog u Zagrebu 28. rujna 2006. povodom 100. obljetnice rođenja S. T. Poglajna*. Šestak, I. (ur.). Zagreb : Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove : Obnovljeni život : Društvo hrvatsko-slovačkog prijateljstva : Savez Slovaka i matica slovačka ; Beč : Hrvatski povijesni institut, 2007, str. 101-154.
38. *Makarske teme*. Makarska : Gradska galerija Antuna Gojaka, 2009.
39. *Dubrovački gopari i pelješki kmetovi*. Dubrovnik : Državni arhiv u Dubrovniku, 2010.
40. Hrvatska zastava u povijesnim izvorima. *Dani dr. Franje Tuđmana Hrvati kroz stoljeća* (Veliko Trgovišće). 3(2010), str. 535-560.
41. Dragoni, S. *Svetčanost na Kunoj* [iz: Novi list, br. 41, 42, 43, Zadar, 1881.]. *Dubrovnik* (Dubrovnik) N.s. 22, 4(2011), str. 139-145. Sadrži i: Napomene uz podlistak „Svetčanost na Kunoj”, str. 145.
42. Izvješće školskoga nadzornika, dekana Pelješca, don Mata Štuka biskupskom konsistoriju u Dubrovniku od 12. rujna 1857. o školskim prilikama u njegovu dekanatu. *Anali za povijest odgoja* (Zagreb). 13(2014), str. 135-148.
43. Prilog povijesti pučkoga školstva na poluotoku Pelješcu sredinom 19. stoljeća. *Anali za povijest odgoja* (Zagreb). 13(2014), str. 45-64.
44. ****Od Mure do mora, od Save do Seine : spomen-zbornik patru Vladimiru Horvatu SJ za njegov 80. rođendan*. Šestak, I. (ur.). Zagreb : Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, 2015.

Bibliografiju sastavila Branka Kesegić